

Brunnera macrophylla
(FOTO: RH)

Brunnera

– Keuringsrapport

N. Huisman & M. van der Linden

Brunnera macrophylla, het Kaukasisch vergeetmij-nietje, is een vaste plant die al lang in cultuur is, maar altijd een bescheiden plek in het sortiment innam. Dat veranderde met de introductie van de grijsbladige cultivar 'Jack Frost'. Door het succes van deze plant gingen verschillende andere veredelaars op zoek naar verbetering en vernieuwing en kwam er een stroom van nieuwe cultivars op de markt. Er zijn inmiddels zóveel cultivars verkrijgbaar dat het een goed moment was om het gekweekte sortiment te verzamelen en een sterrenkeuring te doen.

Brunnera behoort tot de Boraginaceae, de Ruwbladigenfamilie. Afhankelijk van de taxonomische interpretatie omvat deze familie circa 1600 tot 2700 soorten, verdeeld over ongeveer 110 tot 150 geslachten. De familie bestaat uit bomen, heesters en kruidachtige planten. Een aantal in Nederland algemeen voorkomende wilde planten behoort tot deze familie. *Myosotis* (Vergeetmij-nietje) is een heel bekende vertegenwoordiger en ook *Anchusa* (Ossentong), *Echium* (Slangenkruid) en *Symphytum* (Smeerwortel) komen algemeen voor. *Phacelia tanacetifolia* (Bijenvoer) komt oorspronkelijk uit Californië. De plant is als groenbemester veel gebruikt en komt nu in heel Nederland verwilderd voor. Bekende, veel gekweekte vertegenwoordigers van deze familie zijn *Heliotropium* (Heliotroop),

Omphalodes, *Pulmonaria* (Longkruid) en *Trachystemon* (Oosterse bernagie).

Brunnera is vernoemd door Christian von Steven (1781-1863), een in Finland geboren Russische plantkundige. Hij noemde de plant naar de Zwitserse botanicus Samuel Brunner (1790-1844), die door de Kaukasus reisde in het gebied waar *Brunnera* in het wild voorkomt. Er zijn drie soorten *Brunnera* bekend:

- ***Brunnera macrophylla*** uit de Kaukasus. Een polvormig groeiende vaste plant die al bijna 200 jaar in cultuur is. Komt in heel Nederland ook verwilderd voor en kan zich in het wild uitzaaien, maar mogelijk vanwege de specifieke standplaatsvoorkeur veroorzaakt de plant geen ernstige problemen.

Brunnera orientalis
(FOTO: NH)

Brunnera sibirica
(FOTO: NH)

- *Brunnera orientalis* is ook een polvormig groeiende vaste plant en komt voor in het Midden-Oosten; van Turkije in het noordwesten tot Iran in het oosten en Israël en Irak in het zuiden. Deze soort heeft grote moeite zich in het Nederlandse klimaat te handhaven en komt na de winter meestal niet meer terug; er komen vaak wel zaailingen op.
- *Brunnera sibirica* uit West-Siberië, een sterke vaste plant die zich door bovengrondse wortelstokken kan uitbreiden. De bloei is zeker vergeleken met *B. macrophylla* zeer matig.

Morfologie

Polvormige, rhizomenvormende (wortelstokken vormend) vaste plant. De bladeren en bloemstengels zijn behaard. De bladvorm is hartvormig. Bloemen staan in een gevorkt bij scherm zonder schutbladeren, alleen op de vertakkingen van de bloemstengel staan schutbladeren. Tijdens de bloei (eind maart tot in mei) ontstaan nieuwe

bloemen aan het eind van de bloemstengels. De bloem is vijftalig en klokvormig, De vijf kroonbladen die de bloemkroon vormen, zijn vergroeid. De rand van de bloembuis (de basis van de vrije kroonlobben) is wit, wat het kenmerkende “oog” in iedere bloem vormt. In deze rand staan vijf meeldraden ingeplant. Midden in de bloem bevindt zich één stijl en een in vier delen gesplitst vruchtbeginsel, hieruit ontstaan na bestuiving maximaal vier vruchten (nootjes), waarin de zaden zitten. Vaak zitten er maar één of twee zaden in elke vrucht.

Het ontstaan van cultivars

Lange tijd was *Brunnera macrophylla* een opvallende tuinplant, die niet veel werd toegepast. Dat veranderde in 2000 met de introductie van *B. macrophylla* ‘Jack Frost’ door de bekende Amerikaanse kwekerij Walters Gardens, Inc. uit Zeeland, Michigan. Het was een toevallige vondst in *B. macrophylla* ‘Langtrees’, een cultivar met wat

De keuringsopplant *Brunnera* bij Rijnbeek & Zoon, Boskoop
(FOTO: NH)

grijze vlekken op het blad, terwijl ‘Jack Frost’ grijs blad heeft met zichtbare groene bladnerven. Walters Gardens heeft daarna nog een flink aantal *Brunnera* op de markt gebracht. Een reeks andere selecties komt van de Belgische tuinarchitect en veredelaar Chris Ghyselen. Van hem komt de bekende grijsbladige, maar witbloeiende *B. macrophylla* ‘Mister Morse’. Ook heeft Chris Ghyselen een aantal tweekleurig bloeiende *Brunnera* geïntroduceerd. Heel populair zijn op dit moment ‘Sea Heart’ en ‘Silver Heart’ van de, inmiddels overleden, Nederlandse veredelaar Wim Willemsen. Hoewel *B. macrophylla* in de Kaukasus in open gebieden voorkomt staan ze in het Nederlandse klimaat liever niet in de volle zon, het blad kan dan lelijk verbranden. De laatste jaren verschijnen er heel veel nieuwe grijsbladige selecties op de markt waarvan de veredelaars beweren dat deze wel in de zon kunnen staan omdat ze dikker blad hebben. Metingen door de auteurs van

dit artikel hebben echter aangetoond dat er geen noemenswaardige verschillen in bladdikte zijn. Mogelijk gaat het om polyploïde planten (met het dubbele aantal chromosomen), maar dit is nog niet door microscopisch onderzoek gecontroleerd. Na het enorme succes van ‘Jack Frost’ hebben veredelaars en kwekers soortgelijke planten op de markt gebracht, meestal met claims dat hun planten sterker, groter en grijzer van bladkleur zijn. Bij de introductie van nieuwe *Brunnera* is een trend zichtbaar die bij meer gewassen te zien is. Als de commerciële waarde van een kwekersrechtelijk beschermd gewas groot is komen veredelaars en plantgoedkwekers met eigen “wannabe” selecties die soms minimaal of helemaal niet afwijken. Er hoeven dan geen royalty’s van de bestaande cultivars te worden afgedragen en er kunnen zelfs royalty’s worden gevraagd, indien er kwekersrecht wordt verkregen voor de nieuwe cultivars.

Vermeerdering

Brunnera is door scheuren te vermeerderen. Vermeerderen door wortelstek is ook mogelijk. De zeer grote aantallen die op dit moment gekweekt worden, worden door weefselkweek vermeerderd. Door deze vermeerderingsmethode zijn ook nieuwe cultivars snel op grote schaal verkrijgbaar. Een nadeel van deze snelle vermeerdering kan zijn dat de grijs- en bontbladige vormen soms niet zuiver zijn.

Ziekten en plagen

Als het blad nog jong is, kunnen slakken de bladeren flink beschadigen, maar verder zijn er geen ernstige aantastingen waargenomen. Tijdens de teelt mogen de planten niet te nat staan, anders kunnen de wortels afsterven en gaan de planten dood. Herten, reeën, hazen en konijnen vinden *Brunnera* niet lekker, ze laten ze dus met rust.

Grondsoort

In principe kan *Brunnera* op iedere zure tot licht kalkrijke grondsoort gedijen. Op zandgrond zal er wat meer organische stof moeten worden toegevoegd voor een betere groei. De planten eisen weinig van de bodem en vooral de groenbladige cultivars zijn sterk. Hierdoor zijn ze ook goed toepasbaar in het openbaar groen.

Soortecht

In een aanplant met grijsbladige en bontbladige cultivars komen vaak groene planten voor. Dit heeft verschillende oorzaken. Een belangrijke oorzaak is dat *Brunnera* zich gemakkelijk uitzaait en dat de zaailingen meestal groenbladig zijn. Ook kunnen, bijvoorbeeld door schoffelen, de wortels beschadigen. Uit de beschadigde wortels groeien vooral groenbladige nieuwe scheuten. Opvallende genoeg groeien uit beschadigde wortels bij 'Jack Frost' wel scheuten soortecht als 'Jack Frost' terug. In de keuring bleken ook een aantal cultivars spontaan groene bladeren te geven. Om een aanplant soortecht te houden is het belangrijk om groenbladige planten te verwijderen.

Nederlandse Planten Collectie Brunnera

In 2012 werd door de auteurs van dit artikel begonnen met het verzamelen van *Brunnera macrophylla* cultivars. De collectie bestaat inmiddels uit bijna 50 soorten en cultivars. De planten staan geplant in verschillende borders tussen andere vaste planten en heesters.

Sterrenkeuring

In zeven tuinen in Duitsland en Oostenrijk is in 2019 een keuring van *Brunnera* opgezet. Deze keuring werd in 2023 afgerond. Helaas zijn in deze keuring maar 20 verschillende cultivars vergeleken. Juist omdat er zoveel op elkaar gelijkende cultivars op de markt zijn gekomen, wilde de KVBC een uitgebreider onderzoek. In het voorjaar van 2022 werden bij Rijnbeek en Zoon B.V. te Boskoop 33 verschillende *Brunnera* geplant op veengrond. Het opgeplante sortiment bestond uit de drie soorten en 30 cultivars van *B. macrophylla*. De planten waren afkomstig van de kweekbedden van deze kwekerij, collega kwekers en werden beschikbaar gesteld door vermeerderingsbedrijven. Een aantal niet algemeen verkrijgbare planten kwam uit de collectie van de auteurs.

Tijdens de keuringen was er de discussie wat nu het zwaarst zou moeten wegen bij het beoordelen van de sierwaarde van *Brunnera*, de bloei of het blad.

De bloeitijd (april-mei, met soms nog wat nabloei) is voor elke cultivar min of meer hetzelfde. Ook verschillen in bloemgrootte zijn te verwaarlozen. De kleur van de bloemen is wel afhankelijk van de cultivar. Deze varieert van blauw, wit, wit met een blauw randje tot blauw met een wit randje. Natuurlijk zijn bloemen belangrijk maar omdat ze maar zo'n twee maanden van het seizoen een rol spelen zijn de kwaliteit en sierwaarde van het blad belangrijker. Daarom wordt bij de beschrijving van de cultivars uitgebreider ingegaan op de bladeigenschappen en -kleur dan op de bloem.

Nederlandse Plantencollectie (NPC) *Brunnera*
(FOTO: NH)

Zoals gebruikelijk kunnen de volgende bekroningen worden toegekend:

- *** = uitstekend
- ** = zeer goed
- * = goed
- s = voor speciale doeleinden
- o = kan vervallen
- (nb) = niet beoordeeld

Om bij de beschrijvingen van de verschillende cultivars direct een beeld te geven van de tekening van het blad, is de volgende praktische groepsindeling gebruikt:

- Groenbladig type; egaal groen blad zoals bij de soort *B. macrophylla*.
- Langtrees type; groen blad met enkele grijze vlekken of strepen.
- Jack Frost type; grijs blad met zichtbare groene bladnerven.
- Looking Glass type; grijs blad zonder duidelijk zichtbare groene bladnerven.
- Bontbladig type; alle andere vormen van bont blad

N.b.: deze groepsindeling is slechts bedoeld om een indicatie te geven van de bladkenmerken van de verschillende cultivars.

Om een indruk te geven van de bladgrootte is van alle gekeurde cultivars de gemiddelde lengte en breedte gemeten en bij elkaar opgeteld. De lengte-breedte verhouding van de bladeren is steeds gelijk, alleen 'Silver Spear' heeft iets smaller blad. Er is, op basis van deze metingen, een verdeling gemaakt in:

- Klein blad; het volgroeide blad is kleiner dan 21 cm (lengte + breedte)
- Middelgroot blad; het volgroeide blad is tussen 21 en 27 cm (lengte + breedte)
- Groot blad; het volgroeide blad is groter dan 27 cm (lengte + breedte)

Ook is de schade aan het blad door zonnebrand aangegeven, verdeeld in:

- Slecht = zeer beschadigd blad
- Redelijk = heeft beschadigd blad maar herstelt zich goed
- Goed = niet of nauwelijks zonschade

Brunnera macrophylla 'Alexandria'
(FOTO: NH)

Brunnera macrophylla 'Alexanders Great'
(FOTO: NH)

Brunnera macrophylla 'Agnes Amez'
(FOTO: NH)

o *B. macrophylla* 'Agnes Amez'
(Denis Dujardin, Kortrijk, België, voor 1999)
TYPE: Groenbladig
BLADGROOTTE: groot
BLOEMKLEUR: wit, met smalle lichtblauwe rand
Deze cultivar werd gevonden door de Belgische tuinarchitect Denis Dujardin in de tuin van zijn moeder. De bloemen zijn wit met een smalle lichtblauwe rand. Doordat de blauwe rand heel smal is en er regelmatig witte bloemen ontstaan is het niet een heel duidelijk tweekleurige *Brunnera*. De plant heeft relatief groot blad, dat redelijk zonbestendig is. Door de afwezigheid van duidelijk tweekleurige bloemen voegt 'Agnes Amez' niet veel toe aan het sortiment.

B. macrophylla 'Alba': *B. macrophylla* 'Betty Bowring'

B. macrophylla 'Aluminium Spot': *B. macrophylla* 'Langtrees'

* *B. macrophylla* 'Alexanders Great'
(Alexander Zuikevich, Minsk, Belarus, 2013)
TYPE: Jack Frost
BLADGROOTTE: groot
BLOEMKLEUR: helderblauw
Deze 'Jack Frost' variant uit Belarus (Wit-Rusland) heeft ook als de plant een paar jaar vaststaat nog vrij groot blad. Alle *Brunnera* hebben groot blad als de planten jong zijn. Over het algemeen kan gezegd worden dat wanneer de planten ouder worden en gaan bloeien, de bladeren van veel cultivars kleiner worden en hun meer nor-

Brunnera macrophylla 'Betty Bowring'
(FOTO: NH)

male formaat krijgen. Het blad voelt vrij dik aan en lijkt erg op dat van 'Jack of Diamonds', maar bij die cultivar liggen de nerven iets dieper dan het bladoppervlak. Het blad van 'Alexanders Great' kan redelijk tegen de zon. De plant bloeit rijk met helderblauwe bloemetjes.

* *B. macrophylla* 'Alexandria'
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2021)
TYPE: Looking Glass
BLADGROOTTE: groot/middelgroot
BLOEMKLEUR: helderblauw
In navolging van het succes van 'Alexanders Great' heeft Terra Nova Nurseries een op 'Looking Glass' gelijkende plant op de markt gebracht met de claim dat deze ook groot blad heeft. In de praktijk ligt dat toch anders want 'Alexandria' heeft, na twee groeiseizoenen, middelgroot blad. Het blad herstelt zich redelijk snel na een droge periode met veel zon. 'Alexandria' lijkt erg op 'TNBRUAS' (ALCHEMY SILVER). Het is een gezonde, sterke plant.

Brunnera macrophylla 'Caucasian Carpet'
(FOTO: NH)

**** *B. macrophylla* 'Betty Bowring'**

Syn.: *B. macrophylla* 'Alba'

B. macrophylla 'Blanc d'Adoué'

(Betty Bowring, Dorset, Verenigd Koninkrijk, 1980)

TYPE: Groenbladig

BLADGROOTTE: klein

BLOEMKLEUR: wit

De eerste en bekendste wit bloeiende *Brunnera*. De plant heeft relatief klein blad, maar kan redelijk tegen zon als de grond niet te droog is. Het is, ondanks dat er later verschillende wit bloeiende cultivars zijn geïntroduceerd, de meeste witte en de rijkst bloeiende.

'Betty Bowring' is een gezonde en sterke plant, die door de naamgeefster in haar tuin in Dorset is gevonden. De plant is onder verschillende namen in de handel gebracht, maar 'Betty Bowring' is de juiste naam.

B. macrophylla 'Blanc d'Adoué': ***B. macrophylla* 'Betty Bowring'**

*** *B. macrophylla* 'Caucasian Carpet'**

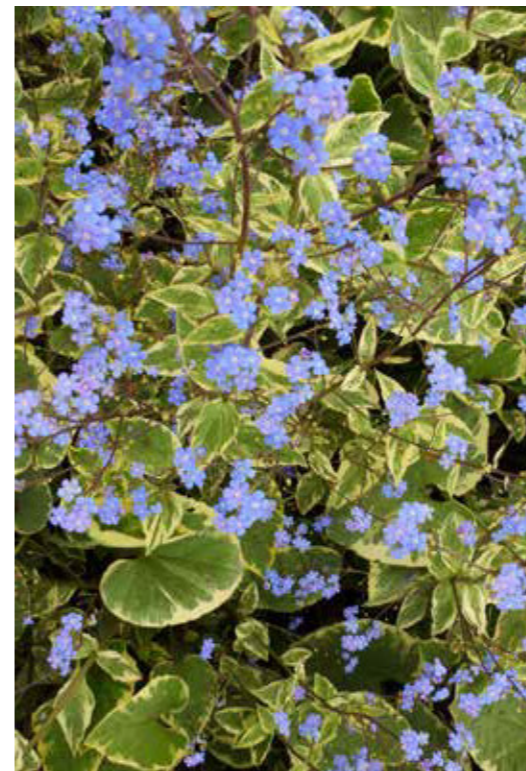
(Göteborgs Botaniska Trädgård, Göteborg, Zweden, circa 2014)

TYPE: Groenbladig

BLADGROOTTE: middelgroot

BLOEMKLEUR: helderblauw

Deze zeer afwijkende vorm groeit niet polvormig, maar maakt worteluitlopers en geeft daardoor een heel ander beeld in de tuin. Het zou als rommelig ervaren kunnen worden, want de plant groeit alle kanten op. Anderzijds bedekt 'Caucasian Carpet' wel veel grond. Een expeditie van de Botanische tuin van Göteborg verzamelde in 2007 in Georgië zaden van *Brunnera macrophylla*. Uit de zaailingen werd 'Caucasian Carpet' geselecteerd. In Nederland werd 'Caucasian Carpet' geïntroduceerd door kwekerij De Hessenhof in Ede. De plant heeft middelgroot blad met zowel donkere blad- als bloemstelen. Het blad kan redelijk tegen zon; het herstelt zich na een droge periode. Bloeit helderblauw.

Brunnera macrophylla 'Dawson's White'
(FOTO: NH)

s *B. macrophylla* 'Dawson's White'

Syn.: *B. macrophylla* 'Variegata'

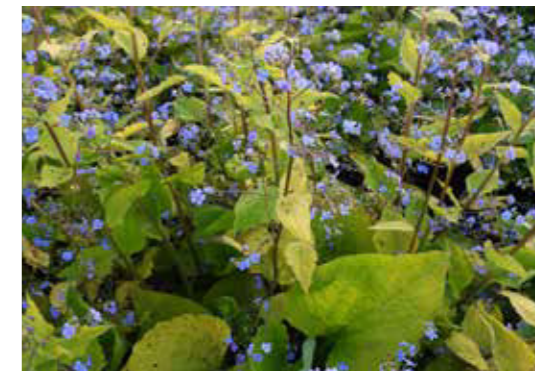
(Douglas Dawson, 1969)

TYPE: Bontbladig

BLADGROOTTE: middelgroot

BLOEMKLEUR: helderblauw

De Engelse verzamelaar van bonte planten, Douglas Dawson, vond deze plant in 1969 in een Nederlandse tuin. De plant heette 'Variegata', maar omdat Latijnse cultivarnamen sinds 1 januari 1959 niet meer gegeven mogen worden, doopte hij de plant 'Dawson's White'. De bladeren van 'Dawson's White' zijn crèmewit gerand. De plant heeft last van bladverbranding door de zon en moet dus in de schaduw staan. Ook worden er veel groene bladeren gevormd, die vervolgens verwijderd moeten worden om de plant bontbladig te houden. De bladgrootte is gelijk aan de soort. Bloeit niet erg rijk, met helderblauwe bloemen. Omdat de bladkleuren uniek zijn binnen *Brunnera* werd 'Dawson's White' met een s bekroond.

Brunnera macrophylla 'Dianes Gold'
(FOTO: NH)

Brunnera macrophylla 'Eddy's White'
(FOTO: NH)

s *B. macrophylla* 'Dianes Gold'

(Steve Lesch, Madison, Wisconsin, Verenigde Staten van Amerika, 2004)

TYPE: Bontbladig

BLADGROOTTE: middelgroot

BLOEMKLEUR: helderblauw

Het blad loopt in het voorjaar geel uit en de plant blijft de hele zomer geelbladig. Dit in tegenstelling tot 'Green Gold', waarvan het blad al snel naar groen verkleurt. Het blad is middelgroot en kan slecht tegen de zon, wat te verwachten is bij een geelbladige plant. Het is een gezonde plant waarvan de bloei niet uitzonderlijk is. Gevonden door de Amerikaanse tuinarchitect Steve Lesch, in de tuin van zijn buurvrouw Diane. Oorspronkelijk werd deze cultivar 'Diane's Gold' genoemd, maar het CPVO, waar de plant EU kwekersrecht verkreeg, accepteert geen apostrof in een cultivarnaam. De naam werd dus gewijzigd in 'Dianes Gold'.

Brunnera macrophylla 'Emerald Mist'
(FOTO: NH)

Brunnera macrophylla 'Green Gold'
(FOTO: NH)

o ***B. macrophylla* 'Eddy's White'**

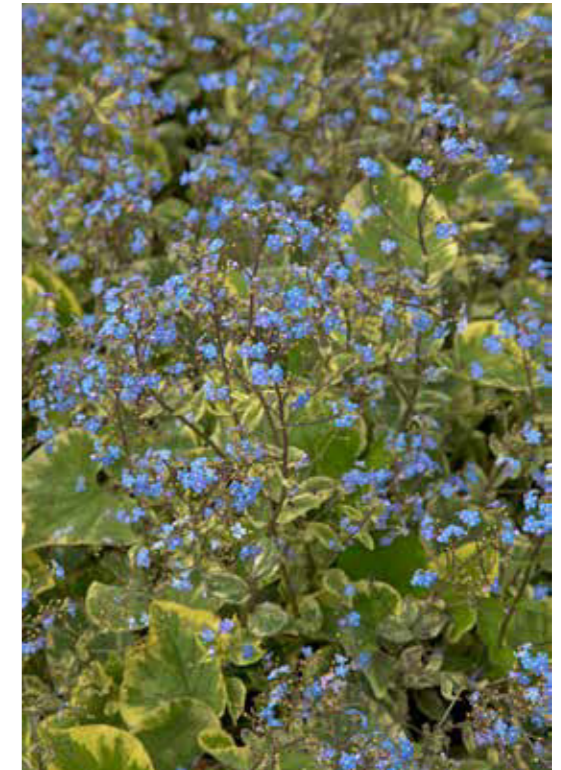
TYPE: Groenbladig
BLADGROOTTE: klein
BLOEMKLEUR: wit
'Eddy's White' is bijna gelijk aan 'Betty Bowring', maar blijft iets compacter en heeft kleiner blad. Het blad kan redelijk tegen de zon. De bloemen zijn wit, maar 'Betty Bowring' bloeit rijker. 'Eddy's White' is geen toevoeging voor het sortiment.

* ***B. macrophylla* 'Emerald Mist'**

(Walters Gardens, Inc., Zeeland, Michigan, Verenigde Staten van Amerika, 2008)
TYPE: Langtrees
BLADGROOTTE: klein
BLOEMKLEUR: diepblauw
Hoewel ontstaan als sport in 'Jack Frost', is 'Emerald Mist' wel heel anders dan de vele op 'Jack Frost' lijkende selecties. De zilveren strepen zijn geconcentreerd in de buitenrand van het blad, terwijl het midden van het blad groen is. Hierdoor ontstaat een minder "aanwezig" beeld dan bij andere 'Jack Frost' varianten. Het is subtieler, wat een meerwaarde kan zijn. 'Emerald Mist' heeft vrij klein blad en kan redelijk tegen de zon. Bloeit niet erg rijk, met diepblauwe bloemen.

o ***B. macrophylla* 'Green Gold'**

TYPE: Groenbladig
BLADGROOTTE: middelgroot
BLOEMKLEUR: helderblauw
Deze cultivar loopt in het voorjaar geelbladig uit

Brunnera macrophylla 'Hadspen Cream'
(FOTO: RH)

maar het blad kleurt al snel groen. Een combinatie met bollen zou een aardige toepassing zijn, want later in het jaar is het niet meer dan een groene opvulling. 'Green Gold' heeft middelgroot blad en kan slecht tegen de zon, ook als het blad groen is.

o ***B. macrophylla* 'Hadspen Cream'**

(Eric Smith, Hadspen House, Castle Cary, Verenigd Koninkrijk, 1970)
TYPE: Bontbladig
BLADGROOTTE: middelgroot
BLOEMKLEUR: helderblauw
In vergelijking met 'Dawson's White' is de bladrand van 'Hadspen Cream' geel. Maar net als bij 'Dawson's White' groeien er, na wortelbeschadiging, vaak groenbladige planten in een vak. De bladgrootte is gemiddeld en de plant kan, vanwege het bonte blad, slecht tegen de zon. Het is een echte liefhebbersplant en wordt niet aanbevolen voor grootschalige toepassing. Eric Smith was hoofd tuinman bij Hadspen House in Castle Cary, Somerset.

Brunnera macrophylla 'Henry's Eyes'
(FOTO: NH)

Brunnera macrophylla 'Jack Frost'
(FOTO: RH)

Brunnera macrophylla 'Jack of Diamonds'
(FOTO: WG)

Brunnera macrophylla 'Jack the Giant'
(FOTO: NH)

o *B. macrophylla* 'Henry's Eyes'
(Chris Ghyselen, Beernem, België, 2002)

TYPE: Groenbladig

BLADGROOTTE: groot

BLOEMKLEUR: lichtblauw, met witte rand

De Belgische tuinarchitect Chris Ghyselen heeft verschillende *Brunnera* cultivars geïntroduceerd met tweekleurige bloemen. 'Henry's Eyes' heeft lichtblauwe bloemen met een witte rand. Toch zal de plant op een goed zichtbare plaats moeten staan om de tweekleurigheid te kunnen zien. De plant heeft verrassend groot blad en kan redelijk tegen de zon. Henry is de naam van één van Chris zijn zonen.

B. macrophylla 'Inspector Morse', zie onder *B. macrophylla* 'Mister Morse'

* *B. macrophylla* 'Jack Frost'

(Walters Gardens, Inc., Zeeland, Michigan, Verenigde Staten van Amerika, 2000)

TYPE: Jack Frost

BLADGROOTTE: middelgroot

BLOEMKLEUR: helderblauw

'Jack Frost' is de cultivar waardoor *Brunnera* een veel gekweekte plant is geworden. Ontstaan als een sport in 'Langtrees', is het nog steeds een van de meest gekweekte *Brunnera*. Het blad is grijs met groene nerven en een smalle groene rand. De plant heeft middelgroot blad en blijkt nog steeds een sterke, betrouwbare plant die redelijk tegen de zon kan. De auteurs van dit artikel hebben in hun Nederlandse Planten Collectie al heel wat *Brunnera*-cultivars gevolgd. Gedurende vele jaren valt steeds op dat 'Jack Frost' nooit terugloopt in het blad.

Brunnera macrophylla 'Jacks Gold'
(FOTO: NH)

** *B. macrophylla* 'Jack of Diamonds'
(Walters Gardens, Inc., Zeeland, Michigan, Verenigde Staten van Amerika, 2019)
TYPE: Jack Frost
BLADGROOTTE: middelgroot
BLOEMKLEUR: helderblauw
'Jack of Diamonds' is het antwoord van Walters Gardens op 'Alexander's Great'. De bewering dat deze cultivar ook zeer groot blad zou hebben werd in de keuring inderdaad bewezen. Het blad geeft een iets meer groene indruk dan andere cultivars uit de 'Jack Frost' groep, vooral in het voorjaar. Het blad herstelt zich redelijk na een zonnige periode. Verder is 'Jack of Diamonds' een gezonde, bossig groeiende plant.

** *B. macrophylla* 'Jack the Giant'
TYPE: Jack Frost
BLADGROOTTE: groot/middelgroot
BLOEMKLEUR: helderblauw
Deze cultivar is van onbekende herkomst. Het is wellicht een opnieuw benaamde 'Jack of Diamonds', want daar lijkt de plant heel sterk op.

Ondanks de naam heeft 'Jack the Giant' na twee groeiseizoenen middelgroot blad. De plant krijgt wel wat bladschade maar kan over het algemeen redelijk tegen de zon.

** *B. macrophylla* 'Jacks Gold'
(Rijnbeek en Zoon B.V., Boskoop, 2015)
TYPE: Jack Frost
BLADGROOTTE: klein
BLOEMKLEUR: helderblauw
Deze geelbladige vorm van 'Jack Frost' ontstond als mutant hiervan. Het blad blijft kleiner dan gemiddeld, wat niet opmerkelijk is voor geelbladige *Brunnera*. Het blad kan, vanwege de lichte kleur, slecht tegen de zon. Maar geplant op schaduwplekken lijkt de plant op te lichten en is daarom geschikt voor speciale toepassingen. Het is een liefhebbersplant, want 'Jacks Gold' is niet heel sterk. Oorspronkelijk werd deze cultivar 'Jack's Gold' genoemd, maar het CPVO, waar de plant EU kwekersrecht verkreeg, accepteert geen apostrof in een cultivarnaam. De naam werd dus gewijzigd in 'Jacks Gold'.

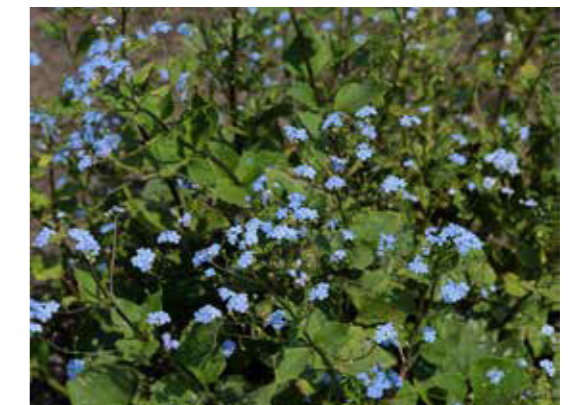
Brunnera macrophylla 'Jennifer'
(FOTO: NH)

o *B. macrophylla* 'Jennifer'
TYPE: Groenbladig
BLADGROOTTE: middelgroot
BLOEMKLEUR: wit, met smalle blauwe rand
Een selectie met tweekleurige bloemen. Deze lijken wit, maar van dichtbij is te zien dat de bloemen een smalle blauwe rand hebben. Net als 'Agnes Amez' heeft de plant niet echt overtuigend tweekleurige bloemen. Bij 'Henry's Eyes' is dit veel duidelijker. 'Jennifer' heeft middelgroot blad, dat een beetje beschadigt tijdens een warme zomer. Al met al is het geen toevoeging aan het sortiment.

o *B. macrophylla* 'King's Ransom'
(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2004)
TYPE: Bontbladig
BLADGROOTTE: klein
BLOEMKLEUR: helderblauw
Zoals meerdere cultivars werd ook 'King's Ransom' gevonden als sport in 'Jack Frost'. Het blad toont een combinatie van twee verschillende vormen van bontbladigheid. Het heeft het grijze blad van 'Jack Frost', gecombineerd met een goudgele bladrand. Het is geen sterke plant die snel last heeft van bladverbranding en gemakkelijk terugloopt naar groen blad. Het blad is relatief klein. Bloeit normaal voor een *Brunnera* cultivar.

Brunnera macrophylla 'King's Ransom'
(FOTO: RH)

Brunnera macrophylla 'Langtrees'
(FOTO: RH)

o *B. macrophylla* 'Langtrees'
Syn.: *B. macrophylla* 'Aluminium Spot'
(Dr. Anthony Rogerson, Devon, Verenigd Koninkrijk, circa 1950)
TYPE: Langtrees
BLADGROOTTE: middelgroot
BLOEMKLEUR: helderblauw
Vermoedelijk werd 'Langtrees' rond 1950 in het Verenigd Koninkrijk gevonden. Volgens Graham Stuart Thomas, de beroemde Engelse tuinboekenschrijver, vernoemde Dr. Anthony Rogerson de plant naar zijn tuin: Langtrees. 'Langtrees' heeft grijze vlekken op het blad, maar er zijn veel planten in omloop met nauwelijks vlekken. Vermoedelijk had de originele plant wel duidelijke vlekken. De plant heeft middelgroot blad en kan redelijk tegen de zon. Door de introductie van verschillende 'Jack

Brunnera macrophylla 'Looking Glass'
(FOTO: RH)

Brunnera macrophylla 'Mister Morse'
(FOTO: NH)

Brunnera macrophylla 'Litjac' (LITTLE JACK)
(FOTO: NH)

Frost'-achtige cultivars heeft 'Langtrees' inmiddels weinig toegevoegde sierwaarde. Maar de plant wordt wel gezien als de oorsprong hiervan. Af en toe is 'Langtrees' onder de foutieve naam 'Aluminium Spot' te vinden.

o ***B. macrophylla* 'Litjac' (LITTLE JACK)**
(Adrian Bloom, Bressingham, Diss, Verenigd Koninkrijk, 2014)

TYPE: Jack Frost

BLADGROOTTE: klein

BLOEMKLEUR: helderblauw

Wederom een sport uit 'Jack Frost', maar met duidelijk veel kleiner blad, de kleinste binnen dit sortiment. Het is daardoor een aardige toevoeging als liefhebbersplant. 'Litjac' past in kleine tuinen of potten. Het blad kan redelijk tegen zon maar floreert beter in de (half)schaduw. Ook de bloemen zijn kleiner dan gemiddeld.

** ***B. macrophylla* 'Looking Glass'**
(Walters Gardens, Inc., Zeeland, Michigan, Verenigde Staten van Amerika, 2003)

TYPE: Looking Glass

BLADGROOTTE: middelgroot

BLOEMKLEUR: helderblauw

Bij deze cultivar zijn ook de nerven grijs gekleurd en is er alleen een smalle groene bladrand over. Na de introductie van 'Jack Frost' is 'Looking Glass' toch wel een tweede doorbraak in het *Brunnera* sortiment. Het lijkt of er een waslaagje over het blad ligt, waardoor het mooi oplicht tussen andere beplanting. 'Looking

Glass' heeft middelgroot blad dat redelijk herstelt na zonnebrand.

* ***B. macrophylla* 'Mister Morse'**
(Chris Ghyselen, Beernem, België, 2007)

TYPE: Jack Frost

BLADGROOTTE: middelgroot

BLOEMKLEUR: wit

Deze veel gekweekte cultivar heeft witte bloemen en grijs blad. Ten tijde dat Walters Gardens 'Jack Frost' introduceerde, vond Chris Ghyselen een min of meer gelijke vorm. Deze is op bescheiden schaal gekweekt onder de naam 'Inspector Morse'. Uit een kruising tussen 'Inspector Morse' en 'Betty Bowring' ontstond 'Mister Morse'. De bladgrootte is middelgroot en het blad heeft niet veel last van bladverbranding.

* ***B. macrophylla* 'Queen of Hearts'**
(Walters Gardens, Inc., Zeeland, Michigan, Verenigde Staten van Amerika, 2019)

TYPE: Jack Frost

BLADGROOTTE: groot/middelgroot

BLOEMKLEUR: helderblauw

Opnieuw een op 'Jack Frost' lijkende introductie van Walters Gardens. Volgens de Amerikaanse veredelaar is het blad meer hartvormig en heeft 'Queen of Hearts' wat fijnere nervatuur dan 'Jack of Diamonds', waar de plant ook enigszins op lijkt. In de keuring stonden 'Queen of Hearts' en 'Jack of Diamonds' naast elkaar en was het verschil vrijwel te verwaarlozen.

Als jonge plant vormt 'Queen of Hearts', zoals veel nieuwe 'Jack Frost'-achtige introducties, enorm groot blad. Maar na twee groeiseizoenen wordt middelgroot blad gevormd. Het blad voelt dik en ruw aan en kan redelijk tegen de zon. De bloemstelen staan duidelijk boven het blad. Als de bloemen zijn uitgebloeid geeft dit een slordig beeld.

* ***B. macrophylla* 'Sea Heart'**
(Wim Willemsen, Veenendaal, 2012)

TYPE: Jack Frost

BLADGROOTTE: groot/middelgroot

BLOEMKLEUR: helderblauw

Samen met 'Silver Heart' was dit de eerste introductie van een cultivar met grijs blad dat

Brunnera macrophylla 'Queen of Hearts'
(FOTO: WG)

Brunnera macrophylla 'Silver Heart'
(FOTO: RH)

Brunnera macrophylla 'Sea Heart'
(FOTO: RH)

Brunnera macrophylla 'Silver Spear'
(FOTO: NH)

Brunnera macrophylla 'Silver Wings'
(FOTO: RH)

groter is dan bij 'Jack Frost' en 'Looking Glass'. Bovendien zou het blad beter bestand zijn tegen meer zon. In jonge planten is het blad inderdaad groter, maar op latere leeftijd wordt het blad middelgroot. In de keuring kon het blad juist slecht tegen de zon.

* ***B. macrophylla* 'Silver Heart'**

(Wim Willemsen, Veenendaal, 2012)

TYPE: Looking Glass

BLADGROOTTE: groot/middelgroot

BLOEMKLEUR: diepblauw

Zoals bij 'Sea Heart' beschreven zou deze cultivar een verbetering van 'Looking Glass' zijn. Daar lijkt de plant ook zeker op, maar de nerven zijn duidelijker te zien. Indertijd was de introductie van 'Sea Heart' en 'Silver Heart' een redelijk spectaculaire ontwikkeling. Net als bij 'Sea Heart' is het blad in het eerste jaar groot, maar later is het middelgroot. Opmerkelijk is dat deze cultivar de zon wel goed doorstond. De bloemkleur is donkerder blauw dan bij de soort *B. macrophylla* en de plant bloeit rijk.

Brunnera macrophylla 'Starry Eyes'
(FOTO: NH)

** ***B. macrophylla* 'Silver Spear'**

(Chris Ghyselen, Beernem, België, 2012)

TYPE: Jack Frost

BLADGROOTTE: middelgroot

BLOEMKLEUR: helderblauw

'Silver Spear' lijkt op 'Jack Frost' maar heeft smaller blad dan alle andere *Brunnera*. De plant ziet er daardoor wat eleganter uit. Heeft middelgroot blad en kan goed tegen de zon. Zeer gezonde, sterke plant, waarvan het blad duidelijk oplicht in een beschaduwde border. 'Silver Spear' bloeit zeer rijk.

* ***B. macrophylla* 'Silver Wings'**

(Jack Hirsh, Naylor Creek Nursery, Chimacum, Washington, Verenigde Staten van Amerika, 1997)

TYPE: Langtrees

BLADGROOTTE: middelgroot

BLOEMKLEUR: lichtblauw

Dit is een relatief oude introductie uit het westen van de Verenigde Staten. Het blad is heel licht grijs met grijze vlekken en heeft een heel dunne witte rand langs het blad. 'Silver Wings' is een afwijkende vorm die niet vaak wordt aangeboden. De plant heeft middelgroot blad en zit qua grijsdekking in tussen 'Emerald Mist' en 'Jack Frost'. Het blad kan redelijk goed tegen de zon en de bloemkleur is lichtblauw.

Brunnera macrophylla 'Sterling Silver'
(FOTO: WG)

o ***B. macrophylla* 'Starry Eyes'**

(Chris Ghyselen, Beernem, België, 2005)

TYPE: Groenbladig

BLADGROOTTE: middelgroot

BLOEMKLEUR: wit, met brede blauwe rand

'Starry Eyes' ontstond uit een kruising tussen 'Betty Bowring' en 'Henry's Eyes'. De plant heeft middelgroot blad en kan redelijk tegen de zon. De bloemen zijn wit met een brede blauwe rand. Dit is dus net andersom dan bij 'Henry's Eyes'. Ook van enige afstand zijn de bloemen duidelijk tweekleurig. De plant is echter wat zwak en groeit onregelmatig. Ook de bloemkleur is niet altijd stabiel.

*** ***B. macrophylla* 'Sterling Silver'**

(Walters Gardens, Inc., Zeeland, Michigan, Verenigde Staten van Amerika, 2019)

TYPE: Jack Frost

BLADGROOTTE: groot/middelgroot

BLOEMKLEUR: helderblauw

'Sterling Silver' is de enige cultivar die in deze keuring met drie waardesterren werd bekroond. Volgens Walters Gardens lijkt de plant op 'Looking Glass', maar heeft 'Sterling Silver' steviger, groter en meer hartvormig blad. In praktijk lijkt 'Sterling Silver' meer op 'Sea Heart', want de bladeren hebben toch behoorlijk groene nerven, zoals ook bij 'Jack Frost' te zien is. Het tweede jaar heeft 'Sterling Silver' al middelgroot blad waarvan de stelen donker van kleur zijn. Ook de bloemstelen zijn donker gekleurd. Het grote blad wordt, zoals ook bij andere *Brunnera*, vooral in het eerste jaar gevormd. Volgens de veredelaar is het blad beter bestand tegen zon, maar in de keuring was er toch wat schade. Later in het seizoen overgroeide dit weer met jong, gezond blad. Bloeit rijk met de blauwe bloemen zoals bij de soort *B. macrophylla*.

Brunnera macrophylla 'White Zebra'
(FOTO: NH)

o ***B. macrophylla* 'TNBRUAP' (ALCHEMY PEWTER)**

(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2017)

TYPE: Jack Frost

BLADGROOTTE: klein

BLOEMKLEUR: helderblauw

Een sterk op 'Jack Frost' gelijkende introductie van één van de grootste Noord-Amerikaanse veredelingsbedrijven. 'TNBRUAP' wordt door verschillende Europese wefselkweekbedrijven aangeboden. Het blad is iets meer gepunt dan bij de meeste andere *Brunnera* cultivars. De plant heeft vrij klein blad en kan slecht tegen de zon. Dit is een opmerkelijke constatering omdat de cultivar op de markt is gebracht als zijnde beter zonbestendig dan 'Jack Frost'. Loopt in het voorjaar later uit dan gemiddeld waardoor de plant voor toepassingen in het openbaar groen minder geschikt is. Het duurt namelijk te lang voordat de grond "bedekt" is, waardoor er dus meer kans is op onkruid.

** ***B. macrophylla* 'TNBRUAS' (ALCHEMY SILVER)**

(Terra Nova Nurseries, Inc., Canby, Oregon, Verenigde Staten van Amerika, 2017)

TYPE: Looking Glass

BLADGROOTTE: middelgroot

BLOEMKLEUR: diepblauw

Deze introductie van Terra Nova Nurseries lijkt zeer sterk op de originele 'Looking Glass'. De plant heeft middelgroot blad dat, in tegenstelling tot 'TNBRUAP' (ALCHEMY PEWTER), wel goed tegen de zon kan. De grijze tint is regelmatig en egaal, zonder dat de nerven duidelijk zichtbaar zijn, een eigenschap die erg gewenst is in de 'Looking Glass' groep. De bloemkleur is vrij donker blauw, maar 'TNBRUAS' bloeit niet overweldigend rijk. Het is een sterke, gezonde plant.

B. macrophylla 'Variegata': ***B. macrophylla* 'Dawson's White'**

** ***B. macrophylla* 'White Zebra'**

(Chris Ghyselen, Beernem, België, 2020)

TYPE: Langtrees

BLADGROOTTE: middelgroot

BLOEMKLEUR: wit

Deze 'Langtrees'-achtige cultivar valt op door de witte bloemen. De plant is nog niet lang in cultuur, maar het lijkt een zeer rijk bloeiende en sterke plant te zijn. De grijze vlekken op het blad zijn beter zichtbaar dan de meeste 'Langtrees' klonen. Dit geeft, naast de rijke bloei, een leuk accent. Het blad is middelgroot en kan redelijk tegen de zon. De bloei is wit en de plant bloeit langer dan de meeste andere cultivars. Doordat de bloemen hoog boven het blad staan vallen ze goed op.

Overige niet gekeurde of nieuwe cultivars

Verschillende cultivars konden niet worden getraceerd om te worden opgeplant in de sterrenkeuring. Andere werden tijdens de keuringsperiode geïntroduceerd. Een overzicht van cultivars die niet werden gekeurd:

***B. macrophylla* 'Aimee Agnus'**

Een naam die in enkele lijsten voorkomt, maar waarover geen relevante informatie kon worden gevonden.

***B. macrophylla* 'Blaukuppel'**

(Karl Foerster, Potsdam-Bornin, Duitsland)

TYPE: Groenbladig

Wat sterker groeiende cultivar met gezond groen en diepblauwe bloemen. Op zeer kleine schaal in cultuur in Duitsland en het Verenigd Koninkrijk.

***B. macrophylla* 'Blue Fantasy'**

(Chris Ghyselen, Beernem, België, 2023)

TYPE: Groenbladig

'Blue Fantasy' is een interessante nieuwe cultivar met tweekleurige bloemen in een nieuwe variant. De bloemen zijn namelijk lichtblauw met donkerblauwe randjes.

***B. macrophylla* 'Blue Louise'**

TYPE: Groenbladig

Witte bloemen met een smalle blauwe rand.

***B. macrophylla* 'Bright Eyes'**

(Chris Ghyselen, Beernem, België, 2023)

TYPE: Groenbladig

Volgens Chris Ghyselen is 'Bright Eyes' vermoedelijk een kruising tussen *Brunnera macrophylla* en *B. sibirica*. De plant heeft grote bladeren en is rijkbloeiend met lichtblauwe bloemen.

***B. macrophylla* 'Claudia'**

TYPE: Bontbladig

Jonge bladeren geel gerand en onregelmatig geel gevlekt. Volwassen blad donkergroen. De bloemen zijn helderblauw.

***B. macrophylla* 'Claudia's Green'**

TYPE: Bontbladig

De donkergroene bladeren zijn onregelmatig lichtgroen gevlekt en gemarmerd. De bloemen zijn helderblauw.

***B. macrophylla* 'Denk an Dich'**

TYPE: Groenbladig

Een Duitse cultivar met intenser gekleurde, diepblauwe bloemen.

***B. macrophylla* 'Frostbite'**

(Darwin Perennials, Hem, 2022)

TYPE: Jack Frost

Middelgroot, zilvergrijs blad met donkergroene nerven, bloemen helderblauw. Volgens de patentaanvraag is 'Frostbite' ontstaan uit een kruising tussen 'Henry's Eyes' en 'Silver Heart'.

***B. macrophylla* 'Gordano Gold'**

(Simon Wills, Verenigd Koninkrijk, voor 2001)

TYPE: Bontbladig

Het blad van 'Gordano Gold' loopt in het voorjaar groen uit, maar geleidelijk ontstaat er vervolgens een ongelijk patroon van vlekken en strepen. Het is een zeer opvallende plant, die niet rijk bloeit. Hoewel het een al wat oudere cultivar is wordt 'Gordano Gold' niet vaak aangeboden.

Brunnera macrophylla 'Gordano Gold'
(FOTO: NH)

***B. macrophylla* 'Heaven'**

(Chris Ghyselen, Beernem, België, 2023)

TYPE: Langtrees

Deze plant is gelijk aan 'White Zebra', maar bloeit met lichtblauwe bloemen.

***B. macrophylla* 'Hopleys Gold'**

(Hopley's Plants, Much Hadham, Verenigd Koninkrijk, 1981)

TYPE: Bontbladig

Een geelbladige cultivar, waarvan het blad spoedig na uitlopen al groen verkleurt. Waarschijnlijk niet meer in cultuur.

***B. macrophylla* 'Inspector Morse'**

(Chris Ghyselen, Beernem, België, 2000)

TYPE: Jack Frost

Een zeer sterk op 'Jack Frost' gelijkende cultivar die slechts korte tijd, op bescheiden schaal, in cultuur is geweest.

***B. macrophylla* 'Langford Hewitt'**

(Brian Hewitt, Londen, Verenigd Koninkrijk, 1985)

TYPE: Bontbladig

Deze bontbladige cultivar lijkt zeer sterk op 'Gordano Gold' en is wellicht identiek hieraan. Waarschijnlijk niet meer in cultuur.

Brunnera macrophylla 'Silver Star'
(FOTO: RH)

***B. macrophylla* 'Marley's White'**

TYPE: Groenbladig

Een sterk groeiende cultivar met witte bloemen, die gedurende een lange periode in het voorjaar en vroege zomer worden gevormd. Zou sterker en groeikrachtiger zijn dan 'Betty Bowring'.

***B. macrophylla* 'Mary's Eyes'**

(Chris Ghyselen, Beernem, België, 2001)

TYPE: Jack Frost

Dit was de eerste selectie van Chris Ghyselen met tweekleurige bloemen. Het blad is minder contrastrijk dan bij andere 'Jack Frost'-achtige cultivars. De bloemen zijn blauw met smalle witte randjes, maar de tweekleurigheid is niet erg opvallend.

***B. macrophylla* 'Silver Charm'**

(Alexander Zuikevich, Minsk, Belarus, 2015)

TYPE: volgt Jack Frost

Zou sterker groeien dan 'Jack Frost' en heeft kleinere, smallere en meer hartvormige bladeren. Bloemen diepblauw.

***B. macrophylla* 'Silver Lace'**

TYPE: Jack Frost

Eén van de diverse 'Jack Frost'-achtige cultivars. Zilvergrijs blad met groene nerven, bloemen blauw.

***B. macrophylla* 'Silver Star'**

(Chris Ghyselen, Beernem, België, 2023)

TYPE: Jack Frost

Een grijsbladige plant met tweekleurige bloemen die blauw zijn met duidelijke witte randen.

***B. macrophylla* 'Spring Yellow'**

(Chris Ghyselen, Beernem, België, 2005)

TYPE: Bontbladig

Het blad van 'Spring Yellow' loopt geel uit in het voorjaar. Vanaf de vroege zomer kleurt het vlekkerig geelgroen en uiteindelijk lichtgroen. De bloemen zijn blauw.

Literatuur

GHYSELEN, CHRIS (2023): Himmelblau mit Verzierungen (Neues aus dem *Brunnera*-Sortiment). Gartenpraxis 02-2013.

KRAMER, HANS (2021): Het Hessenhof Handboek. Eigen beheer, Ede.

RICE, GRAHAM (2009): *Brunnera macrophylla* and its cultivars. The Plantsman Part 2 June 2009.

SIMON, HANS (red.) (2002): Die Freiland-Schmuckstauden. Band 1: A – H. Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart.

THOMAS, GRAHAM STUART (1990): Perennial Garden Plants or The Modern Florilegium. Third edition (revised). Sagapress, Inc./Timber Press, Inc., Portland, Oregon.

Internet

www.floravannederland.nl

www.uspto.gov

SUMMARY

*The introduction of 'Jack Frost' increased the popularity of Brunnera, which had previously always played a modest role in the assortment. Several breeders introduced new cultivars and the plants proved to have high ornamental and utility value. The plants have blue, sometimes white or bicoloured flowers in spring. Many cultivars have cream, white, grey mottled or completely silvery grey leaves, with or without green veins. Of the three species (*Brunnera macrophylla*, *B. orientalis* and *B. sibirica*), *B. macrophylla* is the most popular.*

*In 2022 and 2023, 30 cultivars of *Brunnera macrophylla* were assessed at Rijnbeek & Zoon B.V. in Boskoop and the Dutch Plant Collection of the authors of this article, also in Boskoop.*

To give an immediate idea of the leaf-colouration when describing the various cultivars, the following practical group classification was used. This is not an official group classification, but only meant to give an indication of the leaf characteristics of the different cultivars:

- *Greenbladig type (Green-leaved type); uniform green leaves as in the species *B. macrophylla*.*
- *Langtrees type; green leaves with some grey spots or streaks.*
- *Jack Frost type; grey leaves with visible green leaf veins.*
- *Looking Glass type; grey leaves without clearly visible green leaf veins.*
- *Bontbladig type (Variegated type); all other forms of variegated leaves*

One cultivar was awarded three stars: 'Sterling Silver'. It is a strong, floriferous cultivar with the typical leaf-colouration of 'Jack Frost', but with bigger leaves and dark-coloured petioles and peduncles. Eight cultivars were awarded two stars and ten cultivars were awarded one star. Finally, two cultivars were awarded "s" ("for special purposes"). These cultivars ('Dawson's White' and 'Dianes Gold') are incomparable with the other cultivars, but do not deserve to get an "o", since there are no better substitutes for them.

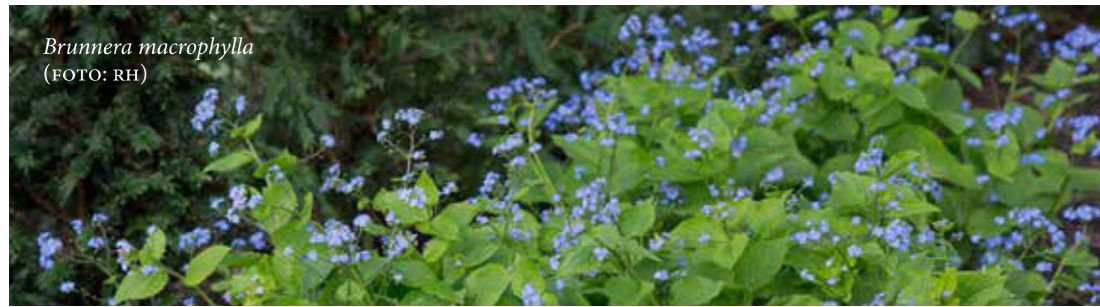

Brunnera macrophylla 'Sterling Silver'
(FOTO: NH)

BRUNNERA MACROPHYLLA

RESULTATEN STERRENKEURING 2022-2023

	Type	Sterren	Bladgrootte	Bestand tegen zonnebrand	Bloei
'Betty Bowring'	Groenbladig	**	klein	redelijk	wit
'Caucasian Carpet'	Groenbladig	*	middelgroot	redelijk	helderblauw
'Agnes Amez'	Groenbladig	o	groot	redelijk	wit, met smalle lichtblauwe rand
'Eddy's White'	Groenbladig	o	klein	redelijk	wit
'Green Gold'	Groenbladig	o	middelgroot	slecht	helderblauw
'Henry's Eyes'	Groenbladig	o	groot	redelijk	lichtblauw, met witte rand
'Jennifer'	Groenbladig	o	middelgroot	redelijk/goed	wit, met smalle blauwe rand
'Starry Eyes'	Groenbladig	o	middelgroot	redelijk	wit, met brede blauwe rand
'White Zebra'	Langtrees	**	middelgroot	redelijk	wit
'Emerald Mist'	Langtrees	*	klein	redelijk	diepblauw
'Silver Wings'	Langtrees	*	middelgroot	redelijk	lichtblauw
'Langtrees'	Langtrees	o	middelgroot	redelijk	helderblauw
'Sterling Silver'	Jack Frost	***	groot/middelgroot	redelijk/goed	helderblauw
'Jack of Diamonds'	Jack Frost	**	middelgroot	redelijk	helderblauw
'Jack The Giant'	Jack Frost	**	groot/middelgroot	redelijk	helderblauw
'Jacks Gold'	Jack Frost	**	klein	slecht	helderblauw
'Silver Spear'	Jack Frost	**	middelgroot	goed	helderblauw
'Alexanders Great'	Jack Frost	*	groot	redelijk	helderblauw
'Jack Frost'	Jack Frost	*	middelgroot	redelijk	helderblauw
'Mister Morse'	Jack Frost	*	middelgroot	redelijk/goed	wit
'Queen of Hearts'	Jack Frost	*	groot/middelgroot	redelijk	helderblauw
'Sea Heart'	Jack Frost	*	groot/middelgroot	slecht	helderblauw
'Litjac' (Little Jack)	Jack Frost	o	klein	redelijk	helderblauw
'TNBRUAP' (Alchemy Pewter)	Jack Frost	o	klein	slecht	helderblauw
'Looking Glass'	Looking Glass	**	middelgroot	redelijk	helderblauw
'TNBRUAS' (Alchemy Silver)	Looking Glass	**	middelgroot	goed	diepblauw
'Alexandria'	Looking Glass	*	groot/middelgroot	redelijk	helderblauw
'Silver Heart'	Looking Glass	*	groot/middelgroot	goed	diepblauw
'Dawson's White'	Bontbladig	s	middelgroot	slecht	helderblauw
'Dianes Gold'	Bontbladig	s	middelgroot	slecht	helderblauw
'Hadspen Cream'	Bontbladig	o	middelgroot	slecht	helderblauw
'King's Ransom'	Bontbladig	o	klein	slecht	helderblauw

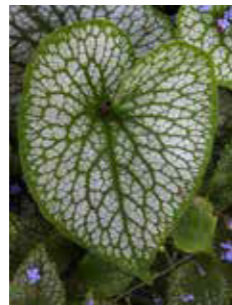

Brunnera macrophylla
(FOTO: RH)

(ALLE FOTO'S IN DIT OVERZICHT: NH, TENZIJ ANDERS AANGEGEVEN)

Brunnera macrophylla
(FOTO: RH)

Brunnera macrophylla
'Alexanders Great'

Brunnera macrophylla
'Alexandria'

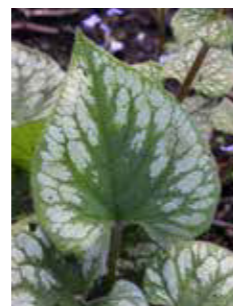
Brunnera macrophylla
'Caucasian Carpet'

Brunnera macrophylla
'Dawson's White'

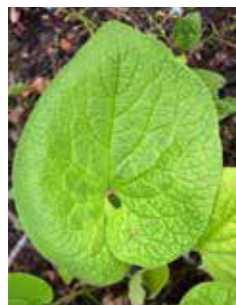
Brunnera macrophylla
'Dianes Gold'

Brunnera macrophylla
'Emerald Mist'

Brunnera macrophylla
'Gordano Gold'

Brunnera macrophylla
'Green Gold'

Brunnera macrophylla
'Hadspen Cream'

Brunnera macrophylla
'Jack Frost'

Brunnera macrophylla
'Jack of Diamonds'

Brunnera macrophylla
'Jacks Gold'

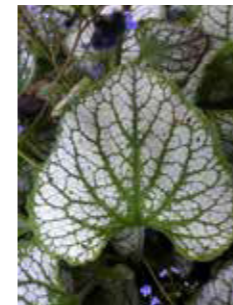
Brunnera macrophylla
'Jacks Gold'

Brunnera macrophylla
'Kings Ransom'

Brunnera macrophylla
'Langtrees'

Brunnera macrophylla
'Little Jack'

Brunnera macrophylla
'Looking Glass'

Brunnera macrophylla
'Mister Morse'

Brunnera macrophylla
'Queen of Hearts'

Brunnera macrophylla
'Sea Heart'

Brunnera macrophylla
'Silver Heart'

Brunnera macrophylla
'Silver Spear'

Brunnera macrophylla
'Silver Wings'

Brunnera macrophylla
'Sterling Silver'

Brunnera macrophylla
'TNBRUAP' (ALCHEMY
PEWTER)

Brunnera macrophylla
'TNBRUAS' (ALCHEMY
silver)

Brunnera macrophylla
'White Zebra'